

2025, 14 (2), 1140-1163 | Araştırma Makalesi

Haber Üretimindeki Farklılıklar Bağlamında Kadın Cinayetlerinin Haber Medyasında Sunumu*

Nalan Ova¹

Öz

Toplumsal cinsiyet temelli bir motivasyonla ve kasıtlı olarak işlenen kadın cinayetleri, ülkeler üzerinde yarattığı kültürel, toplumsal ve ekonomik etkileri nedeniyle küresel çapta bir kriz durumu olarak nitelendirilmektedir. Sorunun çözümüne yönelik önleyici politikaların hayata geçirilmesinde yasal ve hukuki düzenlemeler önemli olmakla birlikte sorunları kamuoyunun gündemine taşıyarak görünür hale getiren haber medyasının bu konudaki sorumluluğu da en az yasalar kadar toplumsal alanda etkili olabilmektedir. Bu noktadan hareket edilen çalışmada Türkiye’de haber üretim sürecinde farklı pratiklerin benimsendiği haber medyasında kadın cinayetlerinin sunumuna odaklanılmaktadır. Çalışmanın temel amacı, ana akım ve alternatif haber mecralarında kadın cinayetlerinin tanımlanma biçimi, fail ve mağdur temsillerinde kendini gösteren eğilimlerin ortaya konularak, bu soruna yönelik medyasının sorumluluğunun tartışmaya açılmasıdır. Bu amaçla bağlantılı olarak çalışma kapsamında, *Hürriyet*, *Sözcü* ve *Sabah* gazeteleri, *Bianet* ve *Diken* haber sitelerinde 1 Ekim-31 Ekim 2024 tarihleri arasında işlenen kadın cinayeti vakalarına ilişkin olarak yayımlanan toplam 146 haber, cinayetlerin adlandırılma biçimi, fail ve mağdura yönelik temsiller bağlamında; haber metinlerinde öne çıkan söylemsel eklemlenmeler üzerinden tematik olarak başlıklarıyla analiz edilmiştir. Kadın cinayetlerinin münferit birer vaka olarak işaretlendiği *Hürriyet*, *Sözcü* ve *Sabah* gazetelerinin haberlerinde, mağdur suçlama stratejilerinin sıklıkla kullanıldığı bununla bağlantılı olarak da suçu hafifletici unsurların anlamlandırmaya dahil edilmesi ile failin masumlaştırıldığı bulgulanmaktadır. Cinayetlerin doğrudan erkek şiddeti ve kadın cinayeti olarak tanımladığı *Diken* ve *Binaet*’te yayımlanan haberlerde ise haber kaynağının kullanımı ve seçiminde kendini gösteren çeşitlilik dikkat çekmektedir. Haberin merkezinde failin ve işlediği suçun yer aldığı alternatif mecralarda, mağdur suçlama stratejilerine yer verilmemektedir. *Hürriyet*, *Sözcü* ve *Sabah* gazetelerinden farklı olarak *Diken* ve *Bianet*’te yayımlanan haberler aracılığı ile kadın cinayetlerinin toplumsal cinsiyetle bağlantılı boyutu öne çıkarılırken, bu cinayetler kadınların yaşam hakkı ihlalini içeren toplumsal bir mesele olarak kamuoyunun gündemine taşınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Cinayetleri, Haber Medyası, Temsil, Mağdur Suçlama, Haber Kaynağı

Ova, N. (2025). Haber Üretimindeki Farklılıklar Bağlamında Kadın Cinayetlerinin Haber Medyasında Sunumu. İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 14(2), 1140-1163. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1651411>

Geliş Tarihi	04.03.2025
Kabul Tarihi	25.06.2025
Yayın Tarihi	30.06.2025
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makaledir.	

* Bu çalışmaya katkılarından dolayı Doç. Dr. Rukiye Çelik’e teşekkür ederim

¹ Doç. Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü. nalanova@sdu.edu.tr

2025, 14 (2), 1140-1163 | Research Article

Representaion of Femicide in the News Media With in the Context of Diffrences in News Production

Nalan Ova ¹

Abstract

Femicides committed with a gender-based motivation and deliberately are characterised as a global crisis situation due to their cultural, social and economic effects on countries. Although legal and legislative regulations are important in the realisation of preventive policies to solve the problem, the responsibility of the news media, which makes the problems visible by bringing them to the public agenda, can be as effective in the social sphere as the laws. From this point of view, this study focuses on the presentation of femicides in the news media in Turkey, where different practices are adopted in the news production process. The main aim of the study is to reveal the way femicides are defined in mainstream and alternative news outlets, the trends in the representation of perpetrators and victims, and to open the responsibility of the media towards this problem to discussion. In connection with this purpose, within the scope of the study, a total of 146 news articles published in *Hürriyet*, *Sözcü* and *Sabah* newspapers, *Bianet* and *Diken* news websites between 1 October-31 October 2024 on femicide cases committed between 1 October and 31 October 2024 were analysed thematically in the context of the way the murders are named, the representations of perpetrators and victims, and the discursive articulations prominent in the news texts. In the news articles of *Hürriyet*, *Sözcü* and *Sabah* newspapers, where femicides are labelled as isolated incidents, it is found that victim blaming strategies are frequently used, and in connection with this, the perpetrator is made innocent through the inclusion of mitigating factors in the interpretation of the crime. In the news items published in *Diken* and *Binaet*, where the murders are directly defined as male violence and femicide, the diversity in the use and selection of news sources is striking. In alternative media outlets where the perpetrator and the crime committed are at the centre of the news, victim blaming strategies are not included. Unlike *Hürriyet*, *Sözcü* and *Sabah*, the news items published in *Diken* and *Bianet* emphasise the gender-related dimension of femicides and bring these murders to the public agenda as a social issue involving the violation of women's right to life.

Keywords: Femicide, News Media, Representation, Victim Blaming, News Source

Ova, N. (2025). Representaion of Femicide in the News Media With in the Context of Diffrences in News Production. *Journal of the Human and Social Science Researches*, 14(2), 1140-1163. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1651411>

Date of Submission	04.03.2025
Date of Acceptance	25.06.2025
Date of Publication	30.06.2025
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

¹ Nalan Ova Associate Professor. Suleyman Demirel University, Faculty of Communication, Department of Journalism, nalanova@sdu.edu.tr, Orcid no: 0000-0001-6410-400X

Giriş

2023 yılı Birleşmiş Milletler (UN) verilerine göre dünya genelinde yaklaşık 51.100 kadın ve kız çocuğu, ilişkide olduğu yakınları veya diğer aile üyeleri tarafından öldürülmüştür (United Nations Office on Drugs and Crime UNODC, 2024). Bir önceki yılda (2022) bu rakamın 48.800 olduğu dikkate alındığında (UNODC 2023), kadın ve kız çocuklarına yönelik ölümlerle sonuçlanan şiddet olaylarının azalmak bir tarafa, sistematik bir biçimde artarak devam ettiğini söylemek mümkündür. Söz konusu verilerin ortaya koyduğu bu çarpıcı bulgulara göre dünya genelinde bir günde ortalama 140 kadın öldürülmektedir. Her 10 kasıtlı cinayetten 4'nün ülkelerin, hukuki soruşturmalarında kendini gösteren farklı uygulamaları nedeniyle bir cinayet vakası olarak tanımlanmadığı da göz önüne alındığında, bu rakamlar buz dağının görünen kısmıdır (UNODC, 2024).

Küresel çapta bir halk sağlığı sorunu, kadının insan hakları ihlalinin önemli bir boyutu ve bir kalkınma meselesi olarak tartışılan, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin en uç noktası kadın cinayetleri (Carbo-Zack, 2022), Türkiye'nin de gündeminde yer alan bir toplumsal sorundur ve sadece ulusal değil, uluslararası düzlemde de bir kriz durumuna işaret etmektedir. Kadınların, çocukların, ailelerin; fiziksel, ruhsal sağlık ve refahı üzerinde orta ve uzun vadeli olumsuz etkilerinin yanı sıra, ülkeler açısından yarattığı sosyal ve ekonomik zarar, olgunun bir kriz olarak nitelendirilmesinin en önemli nedenidir (WHO, 2021). Konu ile ilgili olarak önleyici politikaların hayata geçirilmesi ise son otuz yıldır gerek ulusal gerekse de uluslararası düzeyde politikalar yapımcılar açısından önemli hale gelmiştir. (Walby, Towels, Balderston, Corradi, Francis, Heiskanen, Larsen, Mergaert, Olive, Palmer, Stöckle ve Strid, 2017, s. 18).

Hukuki düzenlemeler ve çıkarılan yasalar, çözüme yönelik kapsamlı müdahaleler açısından önemlidir. Ancak bununla birlikte toplumsal sorunları kamuoyunun gündemine getiren medya ve özellikle haber medyasının sorumluluk taşıyan konumu, sorunları ele alış biçimi de en az yasalar kadar etkili olabilmektedir. Söz konusu etkinin boyutu iki düzeyde öne çıkmaktadır. Haberler, resmi istatistiki verilere ulaşmanın zor olduğu durumlarda veya kayıt altına alınamayan kadın cinayetleri söz konusu olduğunda vakalarla ilgili tek bilgi kaynağı haline gelmektedir (Widyono, 2009, s. 16; Taccini ve Mannarini, 2024). Asya, Güney Amerika, Güney Afrika ülkelerinde kadın cinayetleri üzerine yapılan çalışmalarda, verilerin büyük ölçüde gazete haberlerinden toplandığı bilinmektedir (Widyono, 2009, s. 16). Konu ile ilgili olarak medyada yer alan içerikler ise toplumsal alanda kadın cinayetlerine ilişkin farkındalığın artırılması ve bu yolla da risklerin önlenmesine katkı sağlama potansiyeli taşımaktadır (Weil, 2018, s. 12; Kouta, Boira, Nudelman ve Gill, 2018, s. 66). Nitekim kamusal alanda, toplumsal bir sorunun nasıl tanımlandığı, bu sorunun çözümüne yönelik politikaların hayata geçirilmesi açısından oldukça önemlidir. Medya içerikleri dolayımı ile öne çıkan anlamlandırmalar, yurttaş topluluklarının da bu mesele ile ilgili düşünce ve kanaatlerini belirlemektedir. Özellikle haber medyasında, kadın cinayetleri örneğinde bu cinayetlerin tanımlanma ve haberleştirilme biçimi, toplumun bu şiddetin temel dinamiklerini, mağdur ve failleri nasıl algıladığını dolaylı olarak şekillendirmektedir. Bu, aynı zamanda yurttaşların meselenin çözümüne yönelik potansiyel rollerini de ortaya koyabilmeleri açısından önemlidir (Richards, Gillespie ve Smith, 2014). Kısaca haber medyasında, kadın cinayetlerinin nasıl sunulduğu, kamuoyunun düşüncelerini ve konu hakkındaki temel kanaatini dolaylı olarak etkilediği için, yasal düzenlemeler ve politikaların toplumsal alanda uygulanabilirliğine, medya içeriklerinin bir müdahalesi olduğunu söylemek mümkündür (Taccini ve Mannarini, 2024). Bu etki, Türkiye'de de yasa yapımcılar açısından

göz önünde bulundurulmuş bir durumdur. Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yayımlanan “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2023 yılı Faaliyet Planı” nda, Şiddetle Mücadele İçin Toplumsal Farkındalık Hedefi başlığı altında iletişim eğitimi veren lise ve dengi okullarda ve iletişim fakültelerinde okuyan üniversite öğrencilerine yönelik medya atölye çalışmalarının yürütülmesi amaçlanmaktadır. İlgili raporda öne çıkan önemli bir diğer başlık altında da doğrudan medyada kadın temsiliinin iyileştirilmesi ve medya aracılığı ile kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında çalışma gruplarının oluşturularak, medya çalışanlarına şiddetle mücadelede farkındalığı arttırıcı eğitimlerin verilmesinin hedeflendiği görülmektedir (ss. 38-39). Medyada kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran dil kullanımının önlenmesi de raporda öncelik verilen konuların başında gelmektedir (ss. 46-47).

Kadın cinayetlerinin medyada temsiliinin, toplumsal alanda yaratacağı farkındalığın öneminden hareketle bu çalışmada ise cinayetlerin ana akım ve alternatif haber medyasında sunumuna odaklanılmaktadır. Çalışmada, haberler aracılığı ile kadın cinayetlerinin tanımlanma biçimi, fail ve mağdur temsillerinde kendini gösteren eğilimler ortaya konularak, bu toplumsal soruna yönelik haber medyasının sorumluluğunun tartışmaya açılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla bağlantılı olarak, ana akım haber medyasından *Hürriyet*, *Sözcü* ve *Sabah* gazetelerinde, alternatif medyadan *Bianet* ve *Diken* haber sitelerinde, 1 Ekim-31 Ekim 2024 tarihleri arasında yayımlanmış kadın cinayetlerini içeren haberler örneklem olarak seçilmiştir. *Hürriyet*, *Sözcü* ve *Sabah* gazetelerinin seçiminde 2024 yılı Ekim ayının gazete tiraj rakamları dikkate alınırken, *Bianet*, Türkiye’de alternatif medya bağlamında en bilinen örnek olması (Bozkur ve Taylan, 2020, s. 53) nedeniyle tercih edilmiştir. 1990’larda Türkiye’de ana akım medyanın tekelleşme ve endüstrileşmeye geçiş yaptığı bir aşamada, toplumsal muhalefetin farklı bileşenlerinin çok yönlü haber kaynağı ihtiyacına bir yanıt olarak 1993’te kurulan Bağımsız İletişim Ağı (BİA) ve 2001’de faaliyete geçen bu ağın haber sitesi *Bianet*, kâr amacı gütmemekte ve tarafsızlık iddiası taşımamaktadır. Ana akım medya tarafından dışlanan farklı toplumsal kesimlerin söz ve düşüncelerini ulusal gündeme taşıma gayreti, *Bianet*’i ana akım medyadan farklılaştıran en temel unsurdur (Taylan, 2012, ss. 207-208). Herhangi bir parti, kurum ve sermaye grubuna bağlı olmadan, tamamen bireysel kaynaklarla 2013 yılında yayın hayatına başlayan (NewsLabTurkey, 30 Ekim 2018), *Diken* ise Boomsocial (2024) verilerine göre, 152 binden fazla takipçi sayısı ile en yüksek takibe ulaşan alternatif haber sitesi olduğu için örnekleme dahil edilmiştir. İlgili medya mecralarında 1 Ekim-31 Ekim 2024 tarihleri arasında yayımlanmış kadın cinayeti haberlerinin seçiminde ise kadın ölümlerinin belirlenen tarih aralığındaki yoğunluğu dikkate alınmıştır. Resmi verilere göre, 2024 yılında 394 kadın, cinayete maruz kalarak öldürülmüştür. Verilerin toplanmaya başlandığı 2010 yılından itibaren kadın cinayeti vakalarında en dramatik artışın gözlemlendiği tarih aralığı ise 48 kadın cinayeti vakası ile 2024 yılının Ekim ayıdır (*BBCNewsTürkçe*, 03.01.2025). Çalışma kapsamında, *Hürriyet* (48), *Sabah* (44), *Sözcü* (38), *Bianet* (6) ve *Diken* (10)’de belirlenen tarih aralığında işlenmiş kadın cinayetleri ile ilgili olarak yayımlanan toplam 146 haber²; cinayetlerin tanımlanma/adlandırılma biçimi, fail ve mağdura yönelik temsiller bağlamında

²Çalışma kapsamında analiz edilen 146 haberin, 130’u *Hürriyet*, *Sabah* ve *Sözcü* gazetelerinde yayımlanırken, *Bianet* ve *Diken*’de toplam 16 haber yer almaktadır. Ana akım ve alternatif medyadan seçilen örneklem bağlamında 2024 Ekim ayında işlenen kadın cinayetlerine ilişkin olarak yapılan haber sayıları arasındaki bu farklılık ilk etapta dikkat çekmekle birlikte çalışmanın ilerleyen bölümlerinde de görüleceği üzere, haberlerin niceliksel olarak kapladığı yer önemsizdir. Konu ile ilgili kaç haber yapıldığından ziyade, bu haberler dolayımı ile medyada kadın cinayetlerine ilişkin hangi tür anlamlandırmaların öne çıkarıldığı meselesi daha merkezidir.

haberlerde öne çıkan söylemsel eklemlemeler üzerinden tematik olarak başkandırılarak analiz edilmektedir.

Kadın Cinayetleri

Kadına yönelik şiddetin en zarar verici türü olan kadın cinayetleri, bir kavramsallaştırma olarak ilk kez 1976 yılında Brüksel’de yapılan Uluslararası Kadınlara Karşı İşlenen Suçlar Mahkemesi’nde ifade veren Amerikalı yazar Diana H. Russell tarafından kullanılmıştır (Russell, 2009; Grzby, Naudi ve Marcuello-Servos, 2018; Weil, 2016). Her ne kadar bu tarihten önce de Anglosakson dünyada, kadın cinayeti bir kavram olarak biliniyor olsa da Russell tarafından kullanımı, olguya yönelik politik bir kavrayış için önemli bir adım olmuştur (Grzby ve diğerleri, 2018, s. 20). Mahkemede, kadınların, kadın oldukları için öldürüldüğünü ifade eden Russell, 1990’lardan itibaren de kadın cinayetlerini, cinsiyetçi ideolojinin işleyişi bağlamında yeniden tanımlama girişimlerinde bulunmuştur. Bu girişimler, nefret ve aşağılama ya da kadınları sahiplenme duygusuyla hareket eden erkekler tarafından, kadınların sadece kadın oldukları için öldürülmeleri olarak nitelendirilen kadın cinayetlerinin, toplumsal cinsiyetle olan bağlantısının görünür olmasına ve kamusal alanda tartışılmasına da olanak sağlamıştır (Russell, 2009, s. 28). Nitekim, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından da 2012 yılında yayımlanan rapordan itibaren, kadın cinayetleri; kadınların sadece kadın oldukları için kasten öldürülmesi olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2012).

Toplumsal cinsiyetle bağlantılı bir motivasyonla ve kasıtlı olarak işlenen kadın cinayetleri, kalıplaşmış toplumsal cinsiyet rolleri, kadın ve erkekler arasındaki eşitsiz güç ilişkisinden beslenmektedir (United Nation (UNWOMEN), 2022). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucu olarak kabul edilmekle birlikte bu cinayetlerin içeriği ve kapsamı üzerine net bir uzlaşının olmadığını da söylemek mümkündür. Öncelikle ortaya çıkış nedeni ve yaygınlığı hakkında güvenilir ve küresel olarak karşılaştırılabilir verilerin sınırlı olması, konuya kapsamlı ve bütünlüklü çalışmaların yapılmasını zorlaştırmaktadır. Bunun yanı sıra kadın cinayetleri, fail ve mağdur arasındaki ilişkinin dinamiği ve suçun niteliğine bağlı olarak da farklı kategoriler altında değerlendirilebilmektedir (Bouzerdan ve Whitten-Woodring, 2018). Kadınlar; eşleri, boşandıkları eski eşleri, sevgilileri, ayrıldıkları eski sevgilileri, tanıdık aile üyeleri, tanımadıkları yabancılar tarafından öldürülmektedir. Bu durum, fail ve mağdur arasındaki ilişkinin türüne bağlı olarak, kadın cinayetleri arasında belli birtakım ayrımların yapılmasına neden olmuştur. Kocalar/eski kocalar, erkek arkadaşlar/eski erkek arkadaşları içeren yakın partner cinayetleri; baba/üvey baba, erkek kardeş/üvey kardeşler, amca-dayı/üvey akrabalar, kuzenler, kayınpeder tarafından işlenen aile içi kadın cinayetleri; erkek aile dostları ya da erkek komşu veya iş arkadaşları gibi bilinen ve tanıdık diğer failer tarafından işlenen cinayetler ve tanıdık olmayan yabancı erkekler tarafından işlenen farklı türde kadın cinayetleri söz konusudur (Russell, 2009, s. 29). Ancak bu ayrımlara rağmen, kadınların kasıtlı olarak öldürüldüğü cinayetlerin yarısından fazlasının ilk iki guruptaki erkekler tarafından işlendiği de bilinmektedir (Walby ve diğerleri, 2017, s. 64; Aldrete, Taşkale, Rivera-Ramirez ve Gil-Vera, 2024). Kadınların aile üyeleri ya da ilişkide oldukları erkekler tarafından öldürülme olasılıkları, yabancı erkekler tarafından öldürülme olasılığından 3,5 kat daha fazladır. Konu ile ilgili global düzeyde istatistiki veriler dikkate alındığında da cinayet sonucu ölen kadınların yaklaşık üçte ikisinin, yaşadıkları dönemde ilişkide oldukları eşleri ya da yakın aile üyeleri tarafından sistematik olarak fiziksel şiddete maruz kaldığı da bilinmektedir (Taccini ve Mannarini, 2024).

Kadınların bedensel bütünlüğüne ve yaşam hakkına karşı yapılan bu kasıtlı saldırıların/şiddetin ortaya çıktığı ve yaygınlaştığı koşulların analiz edilmesinde ve nihai olarak bu şiddetle mücadelede olgunun nasıl tanımladığı önemlidir. Kelimelerin, dünyaya anlam verdiği ve gerçekliği şekillendirdiği göz önüne alındığında; ölümlerin “kadın cinayeti” olarak tanımlanması, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin sistematik bağlamına vurgu yaparken, diğer taraftan da meseleye yönelik oluşturulan kamu politikalarının toplumsal alandaki işlevselliğine doğrudan etki edebilmektedir (Aldrete, 2024). Şiddetin haberleştirilme biçiminde medya, toplumsal farkındalığın teşvikinde ve adalet arayışında kilit araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Cinsiyetçi ve ayrımcı söylemler, şiddeti normalleştirmeye ve ölümlerin meşrulaştırılmasına neden olurken, tam tersine kadın cinayetlerinin, kadına yönelik şiddetin çok daha geniş sosyo-politik bağlamı içinden değerlendirildiği haberler dolayımı ile (Aldrete, Taşkale, Rivera-Ramirez ve Gil-Vera, 2024) de soruna yönelik politika değişikliği yaratabilmek için önemli bir fırsat yakalanabilmektedir.

Haber üretim ve dağıtım pratiklerinin farklı koşullar altında işlediği ana akım ve alternatif mecralarda kadın cinayetlerine yönelik temsillerde ve haber içeriklerinde öne çıkan anlamlandırmalarda belirgin farklılıklar olduğu varsayımından hareket edilen bu çalışmada ise söz konusu farklılığın gazetelerin yayın politikası, sahiplik yapısı veya seslendiği okur kitlesinin politik eğilimlerinden ziyade, haber üretiminde kullanılan kaynak seçimi ile doğrudan ilişkili olup olmadığı sorusuna yanıt aranmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda çalışmada öne çıkan tema, kategori ve kodlara ilişkin görselleştirme Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Tema, Kategori ve Kodlar

Tema	Kategori	Kodlar
Kadın Cinayetleri	Münferit Bir Cinayet	Eski koca vahşeti-Sevgili dehşeti-Eski eş dehşeti-Feci şekilde katledildi-Öğretmen eşini bıçakladı-Görmeye gitti, öldürüldü-Tartıştığı eşini öldürdü-Gelinine kurşun yağdırdı-Öldürüp, ormana gömdü-Araç içinde katletti-tabanca ile vurdu-Kanlar içinde yere yığıldı-başını taşla ezmiş-Cesedi ırmağa attı-8 yerinden bıçakladı
	Toplumsal Bir Sorun	Eylül’de 33 kadın öldürüldü-Bir kadın cinayeti daha-Bursa’da kadın Cinayet-Nevşehir’de kadın cinayeti-Şüpheli kadın ölümleri-Öldürülen iki kadından birinin eşi katili-kadın cinayetlerinin istatistiki verileri
Mağdur Suçlama Stratejisi		Barışma teklifini reddetti-Maddi sorunlar nedeniyle tartışma çıkardı-Kocasını terk etti-Eşi annesine hakaret etti-Erkek arkadaşı olduğunu söyledi-Alkol aldı-başka bir erkekle görüştü-kadının uzaklaştırma kararı aldırması
Failin Mağdurlaştırılması	Mağdur Erkekler	Öfkesini kontrol edemedi-Ayrılık acısına dayanamadı-Cinnet geçirdi-Platonik aşkı tarafından reddedildi-Kıskandı-Karısı tarafından kışkırtıldı-Aldatıldı-Psikolojik sorunlar-kadının toplumsal ahlaka uygun olmayan davranışlarda bulunması

	Cinayet-İntihar Vakaları	Öldürdü ve yaşamına son verdi-Alkol ve uyuşturucunun etkisi altındaydı-Kendi canına kıydı-İntihara teşebbüs etti-Aşk/tutku/trajedi
Haber Üretiminde	Ana Akım Haber Medyası	Polis çerçevesi-Güvenlik güçlerinin durum tanımları-Fail ifadeleri
Haber Kaynağı	Alternatif Haber Medyası	Avukatlar-Hak savunucuları-Dernek ve STK'lar-Basın Açıklamaları-Rapor ve İstatistik belgeler

“Münferit Bir Cinayet” Olarak Kadın Cinayetleri

Haberin bütününe ilişkin temel bakış açısı sunan, haber metnindeki ana fikri özetleyen (Alat, 2006; Richards ve diğerleri, 2014), haber söyleminde özgül bir tematik fonksiyona sahip olan haber başlıkları, bu yönüyle haberin en önemli konusunu ifade etmektedir ve metnin makro, mikro ve üst yapısı ile doğrudan ilişkilidir (Van Dijk, 1985, s. 69).

“Samsun’da eski koca vahşeti” (*Sabah*, 14.10.2024), “Mersin’de sevgili dehşeti” (*Sözcü*, 5.10.2024), “Bursa’da baltalı dehşet” (*Sözcü*, 13.10.2024), “Eski eş dehşeti: Araç içerisinde feci şekilde katledildi”, (*Sözcü*, 28.10.2024), “Barışmak için buluştuğu kadını öldürdü” (*Sözcü*, 14.10.2024), “Çarşıya diye evden çıktı, ormanlık alanda ölü bulundu” (*Hürriyet*, 8.10.2024), “Konya’da öğretmen koca, öğretmen eşini bıçakla öldürdü” (*Hürriyet*, 26.10.2024), “Kuaför kadın, eski kocası tarafından otomobilde vurularak öldürüldü” (*Hürriyet*, 28.10.2024), “Çocuğunu görmeye gitti, öldürüldü” (*Sabah*, 6.10.2024), “Pelin’in katili, eski komşusu çıktı” (*Sabah*, 9.10.2024), “Tartıştığı eşi, Güler Muslu’yu öldürdü” (*Sabah*, 12.10.2024).

Hürriyet, *Sözcü* ve *Sabah* gazetelerinde yer bulan haberlere ait söz konusu başlıklarda, ölümlerin “kadın cinayeti” olarak adlandırılmadığı görülmektedir³. Haber başlıklarının tamamında kullanılan tekil ifadelerle, Türkiye’nin farklı şehirlerinde yaşanan, sıradan birer cinayet vakası olarak nitelendirilen kadın cinayetleri, tam da bu nedenle habere konu olan kadınların başına gelen, kişisel ve münferit bir vaka olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu başlıklar aracılığı ile haberlerde ölümlerin, failin bireysel şiddet eylemi sonucunda gerçekleşmiş, “vahşet” içerikli, insanı “dehşete düşüren” bir cinayet olarak nitelendirilmesi nedeniyle sistematik hale gelen kadın cinayetleri, ana akım gazetelerin haberlerinde kadının insan hakkı ihlali ile bağlantılı bir sorun alanı olarak işaretlenememektedir. Başlıkların yanı sıra haber metnlerinde de “vahşet”, “dehşet” gibi ifadeler veya bu ifadeleri çağrıştıran sözcüklerin kullanımına sıklıkla yer verilmesi aslında bu strateji ile doğrudan bağlantılı olması açısından dikkat çekicidir.

“Aygan kanlar içerisinde yere yığıldı” (*Hürriyet*, 02.10.2024), “Yalçiner’in tabancayla öldürülüp, cesedinin tel ile kaldırım taşlarına bağlanarak, ırmağa atıldığı öğrenildi” (*Hürriyet*, 15.10.2024), “Yatak odasında ensesinden tabanca ile vurdu” (*Hürriyet*, 17.10.2024), “Geline kurşun yağdırdı” (*Sabah*, 05.10.2024), “Öldürüp, ormana gömdü” (*Sabah*, 09.10.2024), “Ortaya çıkan detaylar tüyler ürpertti: başını taşla ezmiş” (*Sabah*,

³ *Hürriyet*, *Sözcü* ve *Sabah* gazetelerinde konu ile ilgili olarak yayımlanan toplam 130 haberden sadece 5’inde “kadın cinayeti” ifadesine yer verildiği görülmektedir. Ancak bu ifadeye yer verilen haberlerde de cinayetlerin, münferit bir vaka olarak temsil edildiği görülmektedir.

09.10.2024), “Araç içerisinde feci şekilde katledildi” (Sözcü, 28.10.2024). Haberlerde yer verilen sansasyonel içerikli söz konusu ifadeler, kadın cinayetlerinin, toplumsal cinsiyet temelli ve cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı yapısal bir sorun olarak tanımlanmasının önüne geçmekte ve olay, sıradan/rastgele gerçekleşmiş bir cinayet vakası olarak gösterilmektedir.

Dikkat çekme ve okuyucuda belirli duygusal tepkileri harekete geçirme amacıyla, kısmen “haber değeri” niteliği ile de öne çıkarılan sansasyonel dil ve ifadelerin kullanımı, kadına yönelik şiddet haberlerinde sadece Türkiye’de değil tüm dünyada da ana akım haber medyasında karşımıza çıkan genel bir eğilimdir. Kadına yönelik şiddetin medyada temsili bağlamında 2000 sonrası yayınlanmış araştırma makalelerini değerlendirdikleri çalışmalarında Sutherland, McCormack, Pirkis, Easta, Holland ve Vaughan (2015), medyada kadına yönelik şiddetin sansasyonel içeriklerle sunulmasının, konu ile ilgili yapılmış araştırmalarda ortaklaşan genel bir bulgu olduğuna dikkat çekmektedir. Benzer bir biçimde, kadın cinayetlerinin medyada temsili üzerine yapılmış çalışmaları bibliyometrik analiz ile değerlendirdikleri araştırma makalesinde Aldrete ve diğerleri (2024), kadın cinayetlerinin haberlerde sunumunda, sansasyonel içeriklerin sık kullanımının araştırmalarda ortak bir bulgu olduğunu vurgulamaktadır.

Türkiye’de de ana akım medyanın haber metinlerinde öne çıkan bu eğilimin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Haberlerde “dehşet”, “vahşet”, “kan dondurucu”, “tüyler ürpeticisi” gibi sansasyonel içerikli kelimeler aracılığı ile “alarmist” bir söylem öne çıkarılırken, bu girişimle doğrudan bağlantılı bir biçimde de kadın cinayetleri, “aniden gelişen”, “beklenmedik”, “şok edici”, “tesadüfi” bir olay olarak tanımlanabilmektedir. “İşe gitmek için çocukları ile evden çıktığı esnada bir anda faille karşılaşan” (Sabah, 14.10.2024), “Çocuklarını görmek için boşandığı eşinin evine gidip, kurşun yağmuruna tutulan” (Sabah, 06.10.2024), “Çarşıya diye çıkıp, ormanlık alanda ölüsü bulunan” (Hürriyet, 08.10.2024), “Akraba ziyareti için İstanbul’a gelip, kuzeni tarafından bir anda öldürülen” (Sözcü, 30.10.2024) kadınlar, beklenmeyen olayların mağdurları olarak resmedilmektedir. Söz konusu bu temsil biçimi dolayımı ile aynı zamanda failin sorumluluğu, suç, suçun nedenleri ve suçla ilişkili bağlamın da haberlerde bulanıklaştırıldığı görülmektedir. Nitekim haberlerin büyük bölümünde cinayetin nedeni doğrudan “tarafalar arasında bilinmeyen bir nedenle çıkan tartışmanın, bir anda kavgaya dönüşmesi” ile ilişkilendirilmektedir. Cinayete kadar geline süreçte, fail ve mağdur arasında yaşanan olası geçmiş sistematik şiddet öyküsüne hiç yer verilmeyen haberlerde, kadın cinayetleri “nedeni belirsiz bir tartışma sonucunda gerçekleşen bir eylem” olarak meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır.

Kadın Cinayeti Haberlerinde “Mağduru Suçlamak”

Kadın cinayetleri bağlamında, haber medyasında yer bulan, şiddet eyleminden hemen önce “bir tartışma çıktığına” yönelik ifadeler, cinayet olayına “karşılıklılık” içeren bir sorumluluk yüklemesi bağlamında önemlidir. Haber metinleri aracılığı ile kurulan bu “tartışma” ve “ölüm” eşleştirilmesi nedeniyle, cinayetin kaynağı, çift arasında yaşanan birtakım sorunlara indirgenirken, “ilişki içinde yaşanan sorunlar”, “tartışma” da öldürülmenin bir gerekçesi olarak sunulabilmektedir (Sutherland ve diğerleri, 2015, s. 25).

Cinayetten hemen önce fail ve mağdurun “tartıştığına” dair ifadeler, haber metinleri aracılığı ile kadın cinayetlerinde sorumluluğun, öldürülen kadınlara da yüklenmesi bağlamında dikkat çekicidir.

Samsun Vezirköprü’de, bir süre birlikte yaşayıp ayrılan Huriye Özkan (44) ile itfaiyeden emekli Ömer T. (49), konuşup barışmak amacıyla önceki gece Tikenli Mahallesi’ndeki parka gitti. Aynı zamanda kuzen olan taraflar arasında konuşurken tartışma çıktı. Tartışmanın büyümesiyle Ömer T., Huriye Özkan’ı 8 yerinden bıçakla yaraladı (*Hürriyet*, “Huriye, Kızının gözü önünde katledildi”, 15.10.2024)

Adana’nın Tufanbeyli ilçesinde Haceli Araz, eşine hakaret ettiğini öne sürdüğü annesi Nimet Araz’ı (75) önce bıçaklayıp ardından bastonla boğarak öldürdü. (*Hürriyet*, “Annesi, eşine hakaret edince cinnet getirdi”, 15.10.2024)

Emekli Hasan Kıyılı ile ilk eşinin bir süre önce ölümünün ardından yalnız kalmamak için evlendiği Manal Kıyılı arasında iddiaya göre maddi sorunlar nedeniyle tartışma çıktı. Eşinin kendinden ayrılmak istemesi üzerine tartışma, kavgaya dönüştü. (*Hürriyet*, “69 yaşındaki adam 3 ay önce evlendiği eşini tüfekle öldürdü”, 16.10.2024)

Edinilen bilgiye göre, Edremit ilçesinde M.Ö., ayrılmak üzere olduğu karısı ile barışmak için Kızılkeçili Mahallesi Fazıl Bey Caddesi’ndeki eve geldi. M.Ö., karısı Nezihe Nurçin Ö., kayınpederi Ali Rıza Kaya, kayınvalidesi Sevim Kaya ve baldızı Gülçin Kaya ile konuşmaya başladı. Çıkan tartışmada M.Ö., bıçakla aileye saldırdı (*Sabah*, “Balıkesir’de damat dehşeti”, 14.10.2024).

Olay yaşanmadan önce eğlenmek için dışarı çıktıklarını ve birlikte alkol aldıklarını söyleyen Talip Yıldız, eve geldiklerinde ise Şahin’in başka bir erkek arkadaşı olduğunu ve yeni ayrıldığını söylediğini, kendisinin bunun üzerine sinirlenerek Şahin’i darp ettiğini, bayıldıktan sonrada bıçak ile yaralandığını söyledi. (*Sabah* “İstanbul’da kuzen vahşeti”, 29.10.2024)

Abdullah Şeyhmusoğlu, bir dönem birlikte yaşadığı Evin Demirtaş ile ayrıldıktan sonra barışma girişiminde bulundu. Ancak, Demirtaş’ın bu teklifi reddetmesi üzerine Şeyhmusoğlu, Demirtaş’ı takibe aldı ve geçeceği sokakta beklemeye başladı (*Sözcü*, “Birlikte yaşadığı kadını öldüren kişi tutuklandı”, 28.10.2024.)

Sözcü, *Hürriyet* ve *Sabah* gazetesinde yayımlanan haberlerden alınan yukarıdaki alıntılarda, öldürülen kadınlar; ayrıldıkları/boşanma aşamasında oldukları eşleri/eski eşleri, erkek arkadaşları/eski erkek arkadaşlarının “barışma teklifini reddeden”, “toplumsal ve ahlaki normlara uygun olmayan davranışlarda bulunan” bireyler olarak işaretlenmektedir. “Eşini terk eden”, “Barışmayı kabul etmeyen”, “eşinin ailesine hakaret eden”, “maddi sıkıntılar nedeniyle evde sorun çıkaran”, “geçmişte başka erkeklerle görüşen” kadınlar, haber temsilindeki bu anlamlandırmalar dolayımı ile cinayete giden süreçte doğrudan sorumluluğu olan bireyler olarak nitelendirilmektedir. Kadın cinayetlerinin ana akım haber medyasında temsilinde kendini gösteren “cinayeti hak eden” mağdur ve “kışkırtılmış” fail kategorisi; Eastal, Holland ve Judd’a (2015) göre suçun gerçek boyutunun gizlenmesine dayalı stratejinin bir parçasıdır. Mağdurun kendisine karşı işlenen suçtan kısmen veya tamamen sorumlu olduğu izlenimini verecek şekilde temsil edilmesi olarak tanımlanan “mağdur suçlama” (victim blaming) stratejisine ana akım haber medyasında şiddet ya da cinayet mağduru kadınların temsilinde sıklıkla başvurulmaktadır. Aldrete ve Fernandez-Ardevol (2024), kadının

maruz kaldığı şiddeti daha önce bildirmemiş olmasının, sadakatsizlik, faille duygusal ya da fiziksel ilişki içinde olduğuna dair imaların, kadının öz bakımının eksikliği, fiziksel olarak güzel ya da çirkin olduğuna dair vurguların, haber medyasının yaygın mağdur suçlama stratejilerinin örneği olduğuna dikkat çekmektedir. Kadınların eylem ve davranışları, ölüm riskini arttıran bir olgu olarak haberlerde sıklıkla öne çıkarılmaktadır (Sutherland ve diğerleri, 2015, s. 26).

Türkiye’de kadın cinayetlerinin ana akım medyada temsili bağlamında bu çalışma kapsamında da farklı mağdur suçlama stratejilerine başvurulduğu görülmektedir. Kadının boşanma/ayrılma kararı veya erkeğin barışma isteğini reddetmesi, kadınlara yönelik en sık başvurulmuş suçlama biçimidir. Haber hikayelerinde failin barışma isteği öne çıkarılırken, mağdur; boşanma aşamasında olan/boşanmış eşi ya da daha önce ilişki yaşadığı ve ayrıldığı erkek arkadaşının barışma teklifini kabul etmemekle suçlanmaktadır. Öne çıkan diğer bir stratejide ise kadınlar, hayattayken faile yönelik herhangi bir suç duyurusunda bulunmamış olmakla suçlanmaktadır. 11 Ekim 2024 tarihinde İstanbul’da kocası tarafından öldürülen ve *Hürriyet* gazetesinde “Hastane bahçesinde eşini katletti”, *Sabah*’ta “Berivan Önala son yolculuğuna uğurlandı” başlığı ile verilen haberde, mağdurun; fail ile ilgili olarak yaşadığı dönemde, faile karşı herhangi bir tedbir ya da uzaklaştırma kararı aldırılmamış olması öne çıkarılmakta ve vurgulanmaktadır. “Erhan Önala hakkında herhangi bir şikâyet ya da uzaklaştırma kararının bulunmadığı tespit edildi” (*Hürriyet*), “22 adet uyuşturucu kullanmaktan suç kaydı çıktı. Araştırmada aralarında güncel, herhangi bir uzaklaştırma kararının olmadığı tespit edildi” (*Sabah*) ifadeleri ile öldürülen kadın, suçu/suçluyu bildirmemiş olmakla itham edilmekte ve “sorumsuz” davranışı nedeniyle suçlanmaktadır. Benzer bir biçimde, Mersin’de 24 Ekim tarihinde yaşanan kadın cinayetine ilişkin olarak yayımlanan haberlerde cinayet mağduru, öldürülmeden iki gün önce, kocası hakkında çıkarttığı önleyici tedbir kararının süresini uzatmak istememiştir: “Eşi hakkında aldırıldığı ‘önleyici tedbir’ kararı 22 Ekim’de dolan Fatma Biricik ile bir gün önce görüşme yapıldığı ve tedbire ilişkin uzatma talebinin olmadığını beyan ettiği bildirildi” (*Hürriyet*, 24.10.2024; *Sabah*, 24.10.2024). Tam da bu nedenle haber metninde öldürülen kadın, “cinayeti kısmen hak etmiş bir mağdur” olarak işaretlenebilmektedir.

Her üç gazetede öne çıkarılan diğer bir stratejide ise kadınlar “Toplumsal ahlaka uygun olmayan davranışlarda bulunmak”la suçlanmaktadır. 30 Ekim 2024 tarihinde İstanbul’da kuzeni tarafından öldürülen kadına yönelik olarak haberlerde fail ve mağdurun “aralarında gönül ilişkisi olduğu, olay yaşanmadan önce eğlenmek için dışarı çıktıkları, eğlence mekanına giderek, birlikte alkol aldıkları” vurgulanmakta ve mağdurun; faili “geçmişte, başka bir erkekle aldattığı”na yönelik iddialara yer verilmektedir.

Kadın Cinayeti Haberlerinde Failler: “Mağdur Erkek”

Cinayet mağduru kadınların, cinayete giden süreçte, yaptığı ya da yapmadığı davranış ve eylemler nedeniyle kısmen ya da tamamen sorumlu bireyler olarak suçlanmasına karşılık, cinayet işleyen erkekler, suçun sorumluluğunu hafifletici birtakım unsurların anlamlandırmaya dahil edilmesine bağlı olarak “aşık”, “kıskanç”, “kadın tarafından kıskartılmış”, “öfke ve şiddetini kontrol etmekte zorlanan”, “ayrılık acısına dayanamayan” failer olarak işaretlenmektedir. Failin suçunu hafifletmeye yönelik bu strateji dolayımı ile kadınları öldüren erkeklerin haber metinlerinde “mağdur edilmiş” bireyler olarak öne çıkarıldıklarını söylemek mümkündür. “Sebepsiz bir biçimde bir anda cinnet geçiren” (*Sabah*, 31.10.2024), “Karısını, erkek kardeşinden kıskanan” (*Sabah*,

24.10.2024), “Annesi, eşine hakaret edince cinnet getiren” (*Hürriyet*, 15.10.2024), “Karısı ile şiddetli geçimsizlik yaşayan” (*Sözcü*, 17.10.2024), “Platonik olarak aşık olduğu kadın tarafından reddedilen” (*Sabah*, 06.10.2024), “Eşinin ölümünün ardından yalnız kalmamak için evlenen ancak evlendiği kadın, maddi sorunlar yüzünden evde sürekli huzursuzluk çıkaran” (*Hürriyet*, 16.10.2024), “Öfkeli olduğu için dayanamayıp, ateş açan” (*Sözcü*, 17.10.2024) erkeklerin, cinayetlere ilişkin kurulan bu nedensellik ilişkisi dolayımı ile işledikleri suç hafifletilmektedir.

Failin, kadını neden öldürdüğüne yönelik haberlerde öne çıkarılan bu gerekçelendirmeler, büyük oranda faili aklama ve olaydaki sorumluluğunu kısmen ortadan kaldırmaya dayalı stratejinin bir parçasıdır (Aldrete, 2024). Failin cinayet sonrasında savcılığa ve polise verdiği ifadelerin doğrudan “dedi” (*Sözcü*, 26.10.2024; *Hürriyet*, 13.10.2024, *Sabah*, 26.10.2024), “söyledi” (*Sözcü*, 12.10.2024; *Hürriyet*, 30.10.2024, *Sabah*, 8.10.2024) biçiminde yer bulduğu haberlerde, cinayetlerin nedeni de “failin öldürme gerekçesine” bağlı olarak aktarılmaktadır. Nitekim, haberlerden alınan alıntılarda da görüldüğü üzere, haberin merkezine öldürülen kadınların davranışları/eylemleri konularak, suç ve suçluya ilişkin anlamlar bulanık hale getirilmektedir.

Bu durum sadece Türkiye’de değil, kadın cinayetlerinin ana akım medyada temsiline yönelik uluslararası literatürde yapılan çalışmalarda da karşımıza çıkan diğer bir yapısal bir eğilimdir (Taccini ve Mannarini, 2024). Failin eylemi; kıskançlık ya da boşanma/ilişkinin sona ermesini kabullenememekle ilgili psikolojik temelli bir olgu olarak nitelendirilmekte, suç da erkeğin yoğun yaşadığı duygularının bir tezahürü olarak sıradanlaştırılmaktadır. Faille yönelik bu “kontrol kaybı”na haberlerde sıklıkla yer verildiği görülmektedir.

Gaziantep Şahinbey’de dün berberlik yapan ve psikolojik sorunları olduğu belirtilen Ahmet Demir (32), tabanca ile eşini başından vurduktan sonra aynı tabanca ile başına ateş ederek yaşamına son verdi. Şahsın bipolar rahatsızlığı bulunduğu, psikolojik sorunlarının olduğu yakınları tarafından beyan edilmiş, son bir yıl içerisinde 7 adet hastane kaydı tespit edilmiştir (*Hürriyet*, “Eşi ve dört çocuğunu öldürdü: Aile katliamı”, 13.10.2024).

Sakarya Geyve’de Ömer Sevigen (56) tartıştığı eşi Nuran Sevigen’i (47) tabancayla öldürdükten sonra aynı silahlı intihar etti (*Sözcü*, “Bir kadın daha katledildi: Eşini öldürüp, intihar etti”, 14.10.2024).

Diyarbakır’ın Sur ilçesinde ise uzman çavuş Muhammed Recai Işık (29), önce, tartıştığı boşanma aşamasındaki eşi Bedriye Işık’ı (29) tabancayla öldürdü, ardından da kendi yaşamına son verdi (*Hürriyet*, “Mersin ve Diyarbakır’dan da vahşet haberi! 2 kadın öldürüldü”, 05.10.2024).

Atilla Biricik (44), eşi Fatma Biricik’i (40) av tüfeğiyle vurdu. Atilla Biricik’in, olaydan sonra adrese yaklaşık 200 metre uzaklıkta otomobilinde aynı tüfekle intihar ettiği belirlendi (*Sözcü*, “Av tüfeği ile karısını vurup, intihar etti, 24.10.2024).

Mersin’de sevgilisini boğarak öldürdükten sonra gittiği evinde, silahla hayatına son verdi (*Sabah*, “Sevgilisini boğarak öldürdü, ardından silahla intihar etti”, 05.10.2024).

Adana'da 37 yaşındaki Emre Naynal, kız arkadaşı Ayşegül Sefer'i (40) başından vurarak öldürdükten sonra aynı silahla intihar ederek yaşamını son verdi (*Sabah*, "Lüks otomobil içinde sevgilisini öldürdü, daha sonra intihar etti", 14.10.2024).

Yukarıda yer bulan haberlerden alınan alıntılarda, failin, işlediği cinayetin ardından kendisini öldürdüğü ya da öldürmeye teşebbüs ettiği görülmektedir. Haberlerde "aynı silahla yaşamına son verdi", "hayatına son verdi", "tüfeği çenesinin altına dayayıp tetiği çekerek intihara teşebbüs etti" gibi bir takım dramatik unsurların metne dahil edilmesiyle, cinayetin ardından yaşanan fail ölümleri, "dramatik", "münferit" ve "olağandışı" bir vaka olarak resmedilmektedir. Ancak bu, kadın cinayetleri bağlamında sıklıkla karşılan bir durumdur. Kadınların eş/eski eş, erkek arkadaş/eski erkek arkadaşları tarafından öldürüldüğü yakın partner cinayetlerine ilişkin araştırmalarda ortaya konulan bulgular, failin intiharı ile sonuçlanan kadın cinayetlerinin sayısal olarak artışına dikkat çekmektedir. Sıradan bir cinayet vakasında, cinayetin ardından failin intiharı nadir görülen bir durumken, kadın cinayetlerinde sıklıkla cinayeti, failin intiharları izlemektedir (Richards ve diğerleri, 2014, s. 24). BM 2024 yılı verilerine göre de eş/eski eş, erkek arkadaş/eski erkek arkadaş tarafından işlenen kadın cinayetini, başka bir şiddet olayı takip etmektedir. Vakaların yüzde 30'dan fazlasında failin kendini öldürdüğü, yüzde 10'unun fazlasında ise öldürmeye teşebbüs ettiği görülmektedir (UNODC, 2024, s. 16).

Bir kişinin, bir veya birden fazla kişiyi öldürdükten sonra intihar ederek kendini öldürdüğü, cinayetin ardından gelen intihar, "cinayet-intihar" (homicide-suicides)⁴ olarak adlandırılmaktadır (Galvin, Quinn ve Cleary, 2023; Dayan, 2021; Harper ve Voight, 2007; Banks, Crandall, Sklar ve Bauer, 2008). Cinayet-intihar vakalarının büyük bir bölümünün kadın cinayetini takiben gerçekleşen, fail intiharları olduğu görülmektedir ve cinayet-intihar vakalarının yazılı basında yer alma olasılığı, bağımsız diğer intihar eylemlerinden çok daha yüksektir (Richards ve diğerleri, 2014).

Failin cinayetten kısa bir süre sonra kendini öldürmesinin haber metinlerinde dramatik birtakım unsurların metne dahil edilmesi ile öne çıkarılarak vurgulanıyor olması, kadın cinayetlerinde kimin fail, kimin mağdur olduğuna ilişkin tanımlamaları yerinden etmesi bağlamında dikkat çekicidir. "Eşi/kız arkadaşı tarafından terkedilmiş", "boşanmış", "psikolojik rahatsızlığı" bulunan "alkol veya uyuşturucunun etkisi altında kalmış" erkekler olarak temsil edilen failer, cinayet işledikten sonra kendini öldürmektedir. Fail ve mağdur arasında olası şiddet ve istismar geçmişine ve bunun bilgisine hiç yer verilmeyen ana akım medyanın haberlerinde cinayet ve intihar eylemi arasında kurulan bu nedensellik ilişkisi dolayımı ile de fail "kurbanlaştırılmakta" ve cinayete neden olan suç "hafifletilerek", suça ilişkin sorumluluk da ortadan kaldırılmaktadır.

Bu durum kadın cinayetlerinin büyük bir bölümünün, belirsiz ve ansızın gerçekleşen "çiftlerin/ailenin dramatik ölümü" olarak da resmedilebilmesine neden olmaktadır (Richards ve diğerleri, 2014, s. 32). Mağdurun, haber anlatısından dışlandığı cinayet-intihar haberlerinde, fail, haberin merkezine alınmakta, öfke ve intikam ya da umutsuzluk ve aşağılanma duygusuyla gerçekleşmiş olarak sunulan intihar eylemi (Galvin ve diğerleri, 2023, s. 1500), aşk-tutku-trajedi bağlamında anlamlandırılmaktadır

⁴ Dayan (2021, s. 149), söz konusu olgunun literatürde bazen "murder suicide" olarak tanımlanmasına rağmen, olayın kasıtlı/planlı bir cinayet ve sonrasında gerçekleşen insan öldürmeyi (manslaughter) kapsadığı için homicide-suicides kavramsallaştırmasının daha uygun bir tanım olduğunu belirtmektedir.

(Aldrete, 2024). Özellikle sabah gazetesinde konu ile ilgili olarak yayımlanan haberlerde, failin ölümünün sıklıkla “kendi canına kıymak”⁵ olarak nitelendirilmesi dikkat çekicidir. Bu ifade, faili de olayın bir mağduru olarak işaretlerken, bu söylemsel operasyon nedeniyle, kadın cinayetleri, kadınların yaşam hakkı ihlalini içeren temel bir suç unsuru olmaktan çıkarılmaktadır.

Alternatif Haber Üretiminde Toplumsal Bir Sorun Olarak “Kadın Cinayetleri”

Ana akım medyada, kadınların kasıtlı olarak öldürülmelerinin sıradan birer cinayet vakası olarak tanımlanması, cinayete maruz kalan kadınların yaptıkları ya da yapmadıkları eylemlerinden dolayı suçlanmaları, buna karşın, failin; işlediği suçun hafifletici birtakım unsurların anlamlandırmaya dahil edilmesi ile masumlaştırılması, kadın cinayetlerinin “normalleştirilmesi” bağlamında önemli bir sorundur. Ana akım medya tarafından, daha en başından meselenin adının “kadın cinayeti” olarak ortaya konulamıyor olması ise çözüme yönelik bütünlüklü politikaların oluşturulabilmesine dair fırsatın kaçırılmasına neden olmaktadır.

“Nevşehir’de kadın cinayeti: Eski kocası tarafından vurulan kadın hayatını kaybetti” (Diken, 28.10.2024), “Bursa’da kadın cinayeti: Boşanma aşamasındaki eşini öldürdü” (Diken, 27.10.2024), “Bir kadın cinayeti daha: boşanamadan öldürüldü” (Diken, 31.10.2024), “Kadın cinayetleri ile aynı oranda şüpheli kadın ölümü var” (Bianet, 06.10.2024), “Erkekler Eylül’de 33 kadını öldürdü” (Bianet, 03.10.2024), “Erkek şiddetine cezasızlık örneği: Yeşim Akbaş” (Bianet, 13.10.2024)

Ekim 2024’te yaşanan kadın cinayetlerine ilişkin olarak *Diken* ve *Bianet*’te yayımlanan haberlerin başlıklarında, ölümler; doğrudan “erkek şiddeti” ve “kadın cinayeti” olarak tanımlanmaktadır. Kadınların boşanma aşamasında olduğu/boşandığı eski eşleri, erkek arkadaşları/ayrıldıkları eski erkek arkadaşları tarafından öldürülmelerinin, toplumsal cinsiyetle bağlantılı boyutu, “erkek şiddeti” olarak vurgulanmaktadır ve haber başlıklarında da bu şiddetin yaygınlığına dikkat çekilmektedir. Kadın cinayetlerinin ana akım medyanın haberlerinde münferit vakalar olarak tanımlanmasına karşın, *Diken* ve *Bianet*’te cinayetlerin sistematik hale gelen boyutunu öne çıkarmaya yönelik olarak rakam ve sayısal verilerden haber üretim sürecinde yararlanıldığı görülmektedir. Van dijk’a (1988) göre ikna edici bir doğası olan haberde; kesinliği ve doğruluğu vurgulamak önemlidir. Sayıların kullanımı, bu bağlamda haber hikayelerindeki olaya ilişkin “nesnelliği” ve “inandırıcılığı” arttırmaya yönelik stratejinin önemli bir parçasıdır (s.114). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu tarafından yayımlanan raporlarda yer alan verilere dayalı olarak oluşturulan ve “Eylül’de öldürülen iki kadından birinin katili eşi” başlığı ile *Diken*’de (08.10.2024) yer alan haberde, Eylül 2024’te 34 kadının yüzde 47’sinin evli olduğu erkekler tarafından öldürüldüğü belirtilmekte ve 31 cinayet failinin de adli sicil kaydının bulunduğu dikkat çekilmektedir. Benzer biçimde yerel-ulusal gazete, haber siteleri ve haber ajanslarından derlenen verilere dayalı olarak oluşturulmuş, “Erkekler Eylül’de 33 kadını öldürdü” başlığı ile *Bianet*’te (03.10.2024) yer bulan haberde de 2024’ün ilk dokuz ayında, 278 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü ifade edilmektedir. 2021’de 234, 2022’de 248, 2023’te ise 247 kadının cinayet sonucu hayatını kaybettiğinin vurgulandığı haberde, kadın cinayetlerinin yıl ve aylara göre istatistiksel

⁵ *Sabah* gazetesinde söz konusu ifadenin yer aldığı haberler için bkz. “Saplantılı aşık dehşetli!” (06.10.2024), “Gaziantep’te, Ahmet Demir eşi ve dört çocuğunu öldürüp, intihar etti” (14.10.2024), “Yer İstanbul Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi: Eşini öldürüp, canına kıydı!” (10.10.2024), “Cinnet getiren baba dehşet saçtı: 3 ölü” (31.10.2024), “Mersin’de kan donduran olay: Eşini öldürüp, aynı silahla canına kıydı!” (24.10.2024)

dağılımı yapılarak ulaştığı çarpıcı boyut, kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır.

Haber Üretiminde Haber Kaynağı ve Kaynak Kullanımının Önemi

Van Star Kadın Derneği ve İnsan Hakları Derneği (İHD) verilerine göre, Van'da son iki yılda 23 kadın, erkekler tarafından öldürüldü. Star Kadın Derneği üyesi Zeynep Tağtekin, "Namusun bahane edilerek işlendiği cinayetlerde bir ceza artışı yapıldı. Ardından namus cinayeti oranı düştü ama kadın intiharlarında bir artış oldu. (*Bianet*, "Kadın cinayetleri ile aynı oranda şüpheli kadın ölümü var", 06.10.2024)

"Erkek şiddetinin bahanesi olmaz, katledilen kadınların hesabını soracağız" sloganıyla gerçekleştirilen yürüyüşe katılan öğrenciler "Kampüslerden sokaklara güvende yaşamak istiyoruz," dedi. (*Bianet*, "Boğaziçi Üniversitesi'nde yüzlerce öğrenci erkek şiddetine karşı yürüdü" 08.10.2024)

Bianet'te, kadın cinayetlerine yönelik olarak alanda çalışan hak savunucularının, dernek/sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin ifadelerinden ve kurumlar tarafından toplanan verilerden bir haber kaynağı olarak yararlanıldığı ve bu verilerin doğrudan haberleştirildiği görülmektedir. Alanda çalışan uzmanlar ve hak savunucuları, kadın cinayetlerinin sistematik boyutuna işaret etmekte ve olguya yönelik kapsamlı mücadeleler yürütmektedir. *Diken* ve *Bianet*'te yayımlanan haberler aracılığı ile STK'ların söz ve faaliyetlerinin kamusal alana taşınması, *Bianet*'te, farklı haber kaynaklardan toplanan veriler aracılığı ile haberlerin üretiliyor olması konuya yönelik toplumsal farkındalığın artırılmasına olanak sağlamaktadır. Bu durum kadın cinayeti haberlerinin üretim sürecinde, haber kaynağı ve kaynağın konumunu tartışmaya açması bağlamında da önemlidir.

Kadın cinayetlerine yönelik haberlerin polis vb. resmi kaynaklardan toplanan bilgilere dayalı olarak oluşturulması ile bu cinayetlerin haberlerde münferit birer vaka olarak tanımlanması arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır (Richards ve diğerleri, 2014; Easteal ve diğerleri, 2015; Simons ve Morgan 2018). Haberlerde, kaynak olarak sadece güvenlik güçlerinin, suçun kim tarafından nasıl işlendiğine yönelik basit ve sınırlı durum tanımlarına bağlı kalınması, şiddetin toplumsal yapı ile olan yakın ilişkisine dair çarpık bir bakış açısının oluşmasına neden olmaktadır (Sutherland, Easteal, Holland ve Vaughan, 2019; Simons ve Morgan, 2018, s. 1203). Öncelikle haber kaynağı olarak güvenlik güçlerinden alınan bilgilere dayalı olarak oluşturulan haberlerde odak noktası, failin cinayeti nasıl ve hangi yöntemle işlediği üzerinedir (Sutherland ve diğerleri, 2015). Genel olarak bireysel suç vakaları ile ilgilenen polis kaynaklarının, kadın cinayetlerini toplumsal bir mesele olarak tanımlanma ihtimali de bu bağlamda oldukça düşüktür. Ayrıca kadın cinayeti vakalarında, kadınların hayatta oldukları dönemde fail tarafından maruz kaldıkları olası şiddet ve istismar geçmişine haber metinlerinde yer verilmemesi ve cinayetin "çift arasında çıkan tartışma" ile gerekçelendirilmesi de haber üretim sürecinde resmi kaynaklara olan bağımlılığın bir sonucudur. Cinayet sonucu ölen kadınlar, yaşadıkları dönemde ilişkide oldukları eşleri ya da yakın aile üyeleri tarafından sistematik olarak farklı türde şiddete maruz kalsalar da "aile içi şiddet" yaygın olarak bildirilmemekte ve kayıt altına alınamamaktadır. Kanıta dayalı verinin eksik olduğu durumlarda, cinayet vakalarına ilişkin sadece polis kaynaklarından toplanan bilgilere dayalı olarak haberlerin oluşturulması, bu cinayetlere ilişkin bağlamın çarpıklaştırılıyor oluşunun temel nedenidir. (Simons ve Morgan, 2018, ss. 1205-1206). Bu çarpıklık

haberlerde; polis, mahkeme tutanakları gibi yasal bilgi kaynaklarına olan yoğun bağımlılık nedeniyle hak savunucularının, alanda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının ve bizzat kadınların kendi seslerinin kamusal alandan dışlanması ile daha da görünür hale gelmektedir (Sutherland ve diğerleri, 2015, s. 30; Sutherland ve diğerleri, 2019). Literatür bağlamında ana akım medyada haber kaynağı kullanımına yönelik bu eleştiriler göz önüne alındığında, *Diken* ve *Bianet*'te yayımlanan haberlerde, alanda faaliyet yürüten STK ve hak savunucularından birer kaynak olarak yararlanılması ve onların sözlerine yer verilmesinin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Nitekim *Sabah*, *Hürriyet* ve *Sözcü* gazetelerinde yer bulan kadın cinayeti haberlerinde fail ve mağdurun temsiline yönelik öne çıkan anlamlandırmaların, *Diken* ve *Bianet*'te yayımlanan haberlerde yerinden ediliyor olması, haber kaynağı ve kaynaktan gelen bilginin nasıl kullanıldığı ilişkilidir.

“Nevşehir’de genç bir kadın, bir ay önce boşandığı eski kocası tarafından otomobilin içinde tabancayla vuruldu” (*Diken*, 28.10.2024), “Bursa’nın merkez Osmangazi ilçesinde boşanma aşamasındaki eşi tarafından silahla vurulan diş doktoru kadın hastanede hayatını kaybetti. Bağlarbaşı Mahallesi Yalman Sokak’ta, Atilla Ç. boşanma aşamasındaki eşi Yasemin Ç’ye evden çıkarken tabancayla ateş etti” (*Diken*, 27.10.2024), “Boşanma aşamasında olduğu karısı B. I.’yı (29) sokakta tabanca ile öldürdü” (*Bianet*, 06.11.2024)⁶ “Mersin’de A.B. (44) isimli bir erkek, boşanma aşamasındaki karısı Fatma B.’yi (40) evinde pompalı tüfekte öldürdü. Erkek aynı silahla intihar etti. Erkeğin uzaklaştırma kararının 22 Ekim’de bittiği öğrenildi” (*Bianet*, 06.11.2024), “Urfa’da M. D. (44) isimi bir erkek, karısı Emine D.’yi (38) evinde, tabancayla başından vurarak öldürdü” (*Bianet*, 06.11.2024), “Konya’da öğretmen A.K. (47) isimli bir erkek, aynı yaşadığı öğretmen karısı E.K.’yi (45) özel ders vermek için gittiği evin önünde bıçaklayarak öldürdü. Erkek gözaltına alındı. Soruşturma başlatıldı” (*Bianet*, 06.11.2024)

Diken ve *Bianet*'te yayımlanan haberlerden alınan alıntılarda, erkeklerin; eşleri/ boşanma aşamasında olduğu/ayrı yaşadığı/boşandığı eski eşlerini öldüren cinayet failleri olarak işaretlendiği görülmektedir. Dramatik ve sansasyonel içerikli ifadelerle hiç yer verilmeyen haber metinlerinde, failin eylemini merkeze alan bir anlamlandırma öne çıkarılmaktadır. Tam da bu nedenle mağdur ve suç arasında bir nedensellik ilişkisinin kurulmaya çalışılmadığı da görülmektedir. Bu bağlamda kadın cinayetlerinin ana akım haber medyasında temsiline yapısal bir eğilim olarak karşımıza çıkan mağdur suçlama stratejilerinin hiçbirine *Diken* ve *Bianet*'in haberlerinde yer verilmediğini söylemek mümkündür.

“Zanlı ifadesinde Karaca’yla ilişkisi olduğunu ve kendisini terk eden 21 yaşındaki kadını barışmaya zorladığını itiraf etmişti” (*Diken*, 08.10.2024), “Erkekler, 16 kadını barışmak istemediği ve/veya ayrılmak istediği için öldürdü” (*Bianet*, 03.10.2024), “Kılık değiştirip sürekli şapka takan ve günlük hayatında bisiklet kullanarak dikkat çekmemeye çalıştığı belirlenen M.D., saklandığı barakaya düzenlenen operasyonla yakalandı” (*Diken*, 06.10.2024). Doğrudan failin eyleminin odağa alındığı haberlerden alınan bu ifadelerde failler, “kadını barışmaya zorlamak”, “cinayet işledikten sonra kaçmaya çalışmak”, “ayrılmak isteyen ya da barışmak istemeyen kadınları” öldürmekle suçlanmaktadır. “Kadınlar tarafından kışkırtılmış fail” temsiline önüne geçilen haberlerde, failin suçunu

⁶*Bianet*'te kadın cinayeti vakaları ilişkin haberler örneklemdeki diğer gazetelerin haberlerinden farklı olarak, raporlaştırılmakta ve tek bir haber dosyası halinde, aylık olarak yayımlanmaktadır. Bu nedenle *Bianet*'te Ekim 2024'te gerçekleşen kadın cinayetlerine ilişkin haber Kasım ayında yayımlanmıştır.

hafifletmeye ya da cinayet eylemini masumlaştırmaya yönelik herhangi bir stratejiye yer verilmediği de görülmektedir.

“Erkekler, 16 kadını barışmak istemediği ve/veya ayrılmak istediği için öldürdü. Erkekler iki kadını “gasp etmek” için öldürürken, erkeklerin 15 kadını öldürme bahanesi basına yansımada...Kadınları öldüren 42 fail erkek vardı. 22 fail tutuklandı, sekiz fail gözaltına alındı. Altı fail intihar etti. Bir failin süreci “kaçtı” diye yansıdı. En az beş failin hukuki süreci basına yansımada...Erkekler en az altı kadını koruma kararına rağmen öldürdü” (*Bianet*, “Erkekler Eylül’de 33 Kadını öldürdü”, 03.10.2023)

Pek çok farklı kaynaktan toplanan verilere dayalı olarak oluşturulan, kapsamlı bir biçimde yapılandırılmış haberdan alınan alıntıda, 2024 yılının Eylül ayında işlenen kadın cinayetlerinin faillerine yönelik bilgilere yer verilmektedir. Cinayetin nedenine dair failer tarafından verilen ifadelerin, “bahane” olarak nitelendirildiği haberde; tutuklanan, gözaltına alınan ya da intihar edenler dışında, 5 fail ile ilgili hukuki sürece yönelik bir bilginin kamuoyu ile paylaşılmamış olmasına da dikkat çekilmektedir. Eylül ayında öldürülen 6 kadının, koruma kararına rağmen öldürüldüğünün altının çizilmesi ise önemlidir. Daha önce de ifade edildiği gibi ana akım medyada en yaygın mağdur suçlama stratejilerinden biri; kadınların yaşadığı dönemde maruz kaldığı şiddeti, güvenlik güçlerine bildirmemiş olmalarıdır. Bu çalışma kapsamında da *Hürriyet*, *Sözcü* ve *Sabah* gazetelerinin haberlerinde, kadınların; hayattayken faile yönelik herhangi bir suç duyurusunda bulunmamış olması, bir “suç” olarak işaretlenmektedir. Ancak *Bianet*’te yer bulan bu haberde de görüldüğü üzere, kadınlar çıkarttıkları koruma kararına rağmen öldürülebilmektedir. Haberde yer verilen bu koruma kararına yapılan vurgunun ise iki açıdan önemli olduğu düşünülmektedir. Öncelikle haberde öne çıkarılan koruma kararı, cinayetlerin önlenmesinde alınabilecek yasal ve hukuki tedbirlere işaret etmektedir. Tam da bu vurgu dolayımı ile kadınlara, hayattayken, yardıma ihtiyaç duymaları halinde yurttaş olarak sahip oldukları haklar hatırlatılmakta ve bilgilendirme yapılmaktadır. Ancak diğer taraftan kadınların koruma kararına rağmen öldürüldüklerinin ifade edilmesi ile de haberde yasaların uygulanma sürecinde yaşanan kısmi boşluklara dikkat çekilmektedir. Kısaca, işlenen cinayetlerde suçun sorumluluğunun kadınlardan alınmasına dayalı bu tür anlamlandırmalar dolayımı ile bir taraftan önleyici tedbirler hakkında bilgilendirme yapılırken diğer taraftan da yasa yapıcılara ve uygulayıcılara sorumlulukları hatırlatılmaktadır. Bu bağlamda haberler dolayımı ile suça dair sorumluluğun kadınlar alınarak, faile yönetilmesi, alternatif medyanın haber üretiminde yaygın bir eğilim olarak karşımıza çıkmaktadır.

Daha önce de vurgulandığı gibi failin cinayetin ardından intihar ettiği cinayet-intihar vakalarının ana akım medyada temsili, dramatik unsurların haberlere dahil edilmesi ile failin “mağdurlaştırıldığı” görülmektedir. Konu ile ilgili olarak *Diken* ve *Bianet*’te yayımlanan haberlerde ise kadın cinayetleri odağa alınmakta, failin intiharı ile sonuçlanan cinayet-intihar vakaları nadiren haber metinlerine taşınmaktadır. Fail intiharlarının haber metinlerine taşındığı durumda ise “erkek aynı silahla intihar etti”, “daha sonra aynı silahla yaşamına son verdi” (*Diken*, 10.10.2024) ifadeleri kullanılmaktadır.

Kadın cinayetini izleyen cinayet-intihar vakalarının haberlerde sunumun yönelik olarak Richards ve diğerleri (2014), intiharın ön plana çıkarılmamasının gerekliliğini

vurgulamaktadır (s. 29). Özellikle haber başlıklarında intihar girişimine dair bir bilgiye yer verilmemesi bu bağlamda önemlidir. Nitekim, geçmiş aile içi şiddet ve istismar öyküsünün bilinmediği ve haberde bunun bilgisinin yer almadığı durumlarda, cinayetin ardından yaşanan intiharın özellikle vurgulanması, kadın cinayetlerinin bir biçimde “çiftler arası gizemli ölümler” olarak anlamlandırılmasına neden olmaktadır. *Diken* ve *Bianet*’te yer alan haberlerde fail intiharlarına haber başlıklarında hiç verilmemesinin bu bağlamda önemli olduğu düşünülmektedir. Failin intihar ettiğine yönelik bilginin yer aldığı sınırlı sayıda haberde ise bu intiharlar, cinayetin önüne geçecek bir biçimde vurgulanmaya çalışılmamaktadır.

Özetle, ana akım medyada kadın cinayetlerinin temsiline yönelik öne çıkan anlamlandırmaların yerinden edildiği *Diken* ve özellikle *Bianet*’in haberlerinde, haber kaynağı ve kaynak kullanımının niteliği ile ilişkili olarak kadın cinayetlerinin toplumsal cinsiyetle bağlantılı boyutunun öne çıkarıldığı görülmektedir. Kadınların suçlu ya da mağdur olarak temsil edilmediği haberlerde, suç ve suçun sorumluluğu doğrudan faille yüklenmektedir.

Sonuç

Türkiye’de 2024 yılında, 394 kadın, maruz kaldığı cinayet sonrası hayatını kaybetmiştir. Bu sayı, konu ile ilgili olarak verilerin toplanmaya başlandığı 2010 yılından itibaren bir yıl içinde ulaşılan en yüksek rakamdır ve kadın cinayeti vakalarının artarak devam ettiğini ortaya koyması açısından da dikkat çekicidir. Failleri büyük oranda eş/boşandığı-boşanma aşamasındaki eski eş, sevgili/eski sevgili gibi tanıdık erkeklerden oluşan, toplumsal cinsiyetle bağlantılı bir motivasyonla ve kasıtlı olarak işlenen kadın cinayetleri, sadece Türkiye’de değil, dünyanın pek çok farklı ülkesinde de maruz kalınan şiddetin en uç noktasıdır. Bu çalışmada, Türkiye’de farklı haber üretim pratiklerinin benimsendiği haber mecralarında kadın cinayeti vakalarının temsili ve bu temsil dolayımı hangi tür anlamlandırmaların öne çıkarılmaya çalışıldığı analiz edilmiştir.

Kadınların sistematik bir biçimde tanıdıkları erkekler tarafından öldürülmelerinin, kadın cinayeti olarak tanımlanmadığı *Hürriyet*, *Sözcü* ve *Sabah* gazetelerinin haberlerinde, bu cinayetler Türkiye’nin farklı şehirlerinde yaşayan kadınların başına gelen, ayrı ayrı münferit birer vaka olarak resmedilmektedir. Cinayete kadar geline süreçte kadınlara yönelik olası şiddet ve istismar geçmişinin bilgisine hiç verilmeyen haberlerde temel olarak cinayetin neden ve hangi yöntemle işlendiği merkeze alınmaktadır. Sansasyonel içerikli ve dikkat çekici kelimelere ve ifadelere sıklıkla yer verilen haber metinlerinde cinayetlerin, “bir anda gerçekleşen”, “şok edici”, “kan dondurucu” boyutu öne çıkarılmaya çalışılmaktadır. Öldürülen kadınların büyük bölümünün, yaşadığı dönemde fail tarafından çeşitli şiddet ve istismar biçimlerine maruz kaldığı göz önüne alındığında, bu geçmiş şiddet öykülerine haberin bağlamı içerisinde hiç yer verilmemesi önemlidir. Nitekim gazetelerin haberlerinde cinayetler, bağlama ilişkin bu boşluk nedeniyle “çift arasında bir anda ortaya çıkan tartışma sonucunda gerçekleşmiş bir eylem” olarak işaretlenebilmektedir. “Tartışma”ya yapılan bu vurgu ile cinayetteki sorumluluk, fail ve mağdur arasında paylaştırılmaktadır. Farklı türde mağdur suçlama stratejilerine başvuru ana akım medyanın haberlerinde, failler de yer yer, mağdurlar tarafından kışkırtılmış birer “kurban” olarak temsil edilmektedir. Faillere yönelik bu mağduriyet, özellikle kadın cinayeti-intihar vakalarına ait haberlerde sıklıkla karşımıza çıkan bir durumdur.

Kadın cinayeti haberlerinin temsilinde kendini gösteren bu türdeş anlamlandırmalar, çalışmada da sıklıkla vurgulandığı üzere, sadece bu araştırmanın örneklemini bağlamında değil, tüm dünyada kadın cinayetleri ile ilgili olarak ana akım haber medyasında karşımıza çıkan yapılaşmış, genel bir eğilimdir. Tam da bu nedenle *Hürriyet*, *Sözcü* ve *Sabah* gazetelerinin, seslendiği okur kitlesi ve yayın politikalarındaki farklılık, kadın cinayetlerinin temsilinde bir ayrılmaya neden olmamaktadır. Medya endüstrileri içerisinde kitleselleşme ve karlılık güdüsüyle hareket edilen, geleneksel ve kalıplaşmış haber üretim pratiklerinin benimsendiği ve bu pratiklerin yeniden üretildiği haber mecralarında tam da bu nedenle gazetelerin yayın politikaları arasındaki farklılıktan ziyade, haber üretim sürecinde kendini gösteren ayrımın daha önemli olduğu görülmektedir.

Tarafsızlık iddiası taşımayan aksine; kadın, çocuk, insan hakları odaklı bir habercilik perspektifi ile haber üretiminin yapıldığı *Bianet*'te ve endüstri içinde maksimum karlılık hedefinin gözetilmediği *Diken*'de, kadın cinayetlerinin toplumsal cinsiyetle bağlantılı boyutunu öne çıkarmaya yönelik bir strateji olarak, ölümler doğrudan "kadın cinayeti" ve "erkek şiddeti" olarak işaretlenmektedir. Fail ve işlediği suçun haberin merkezine alındığı *Diken* ve *Bianet*'te konu ile ilgili olarak yayımlanan haberlerde, dramatik unsurlara ve sansasyonel içerikli ifadelerle de yer verilmediği görülmektedir. Haber üretiminde tercih edilen bu eğilim nedeniyle ana akım medyadan farklı olarak *Diken* ve *Bianet*'te mağduru suçlayan, faili haklılaştıran anlamlandırmalara rastlanılmamaktadır.

Bu mecralarda kadın cinayetlerine ilişkin haberler üretilirken, sadece güvenlik güçlerinin vakalara dair durum tanımlarına bağlı kalınmaması, bir haber kaynağı olarak polis güçlerinden yararlanıldığı durumlarda da failin ifadesinin doğrudan haber metinlerine taşınmıyor olması önemlidir. Cinayet faili erkeklerin, yakalandıktan sonra polis sorgusunda ve savcılığa verdiği ifadeler, temel olarak cinayetin nasıl ve neden işlediği üzerindir. Sorgulama sırasında verilen bu ifadelerin haberlere "belirtti", "ifade etti", "söyledi" biçiminde taşınması, güvenlik güçlerinin vakaya ilişkin durum tanımlarının, haberin merkezine yerleşmesine neden olmaktadır. Nitekim ana akım medyada karşımıza çıkan cinayetin karşılıklılık içeren boyutu ve mağdurun da bu cinayette dolaylı olarak suçlu olduğuna yönelik temsillerin, haber üretim sürecinin bu boyutuyla doğrudan ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Özellikle *Bianet*'te sivil toplum kuruluşları, dernek ve alanda çalışan uzmanların, konu ile ilgili söz ve faaliyetlerine yer verilmesi ve bu gruplardan birer haber kaynağı olarak yararlanılması ise ayrıca önemlidir. Kadın cinayetlerinin önlenmesinde kapsamlı, sürdürülebilir ve çözüm odaklı bir perspektiften içinden politika üretimine katkı sunan çeşitli dernek ve STK'lar, bu sorun alanını toplumsal bağlamı içinde ele alıp tartışmaktadır. Bu grupların seslerine, çalışma ve faaliyetlerine, konuya yönelik bakış açılarına haberlerde yer verilmesi, haberler dolayımı ile meselenin de kamuoyunun gündemine taşınmasına olanak sağlamakta ve yasa yapıcılara ve uygulayıcılara konuya dair sorumlulukları hatırlatılmaktadır. Bu olanak, kadın cinayetlerini; kadınların yanlış yerde, yanlış zamanda bulunmalarından kaynaklı korkunç bir trajedi vakası olmaktan çıkararak, bu cinayetlerin küresel çapta yaygınlığına ve toplumsal, kültürel siyasal, ekonomik alanla ilişkisine dair bir farkındalığa yol açma potansiyeli taşıdığı için de değerlidir.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	<i>Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. Bu çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir.</i>
Benzerlik Taraması	Yapıldı – İthenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Yazar Katkıları (Makale Çift veya Üç Yazarlı olduğu taktırde)	Çalışmanın Tasarlanması: 1. Yazar (%100) Veri Toplanması: 1. Yazar (%100) Veri Analizi: 1. Yazar (%100) Makalenin Yazımı: 1. Yazar (%100) Makale Gönderimi ve Revizyonu: 1. Yazar (%100)
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	<i>It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.</i>
Plagiarism Checks	Yes - İthenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Kaynakça | References

- Alat, Z. (2006). News coverage of violence against women. *Feminist Media Studies*, 6 (3), 295-314. doi: 10.1080/14680770600802041.
- Aldrete, M. (2024) Femicide in Mexico. Who are the slain women according to news media? A quantitative study of social representations of victims and perpetrators. *Violence Against Women*, 30 (12-13), 3297-3319. doi: 10.1177/10778012231174346
- Aldrete, M., Taşkale, N., Rivera Ramirez, E. ve Gil Vera, V. D. (2024). Media representations of femicide. A systematic review of literature in English and Spanish. *Annals of the International Communication Association*, 48(3), 219-236. Doi: 10.1080/23808985.2024.2336924
- Aldrete, M. ve Fernández-Ardèvol, M. (2024). Framing femicide in the news, a paradoxical story: A comprehensive analysis of thematic and episodic frames. *Crime, Media, Culture*, 20(3), 231-249. doi:10.1177/17416590231199771.
- Banks, L., Crandall, C., Sklar, D. ve Bauer, M. (2008). A comparison of intimate partner homicide to intimate partner homicide-suicide one hundred and twenty-four New Mexico cases. *Violence Against Women*, 14(9), 1065-1078. doi: 10.1177/1077801208321983
- Boomsocial (2025). Erişim Adresi: <https://www.boomsocial.com/instagram/UlkeSektor/turkiye/basin-yayin/haber-siteleri>
- BBCNewsTürkçe (3 Ocak 2025). 2024'te kadın cinayetleri ve şüpheli kadın ölümleri rekor düzeye yükseldi. Erişim adresi: <https://www.bbc.com/turkce/articles/ced87ln92zno>
- Bouzerdan, C. ve Whitten-Woodring, J. (2018). Killings in context: an analysis of the news framing of femicide. *Human Rights Review*, 19, 211-228. doi: 10.1007/s12142-018-0497-3
- Bozkur, B. ve Taylan, A. (2020). Medyada annelik temsili: Ana akım ve alternatif medyada anneliğin sunumuna yönelik bir karşılaştırma. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 34, 45-65. doi: 10.31123/akil.781227.
- Carbo-Zack, G. (2022, 21 Kasım). Stand with her: 6 women-liked organisations tackling gender-based violence. Washington, DC United Nations Foundation
- Dayan, H. (2021). Sociocultural aspects of femicide-suicide: The case of Israel. *Journal of Interpersonal Violence*. 36(9-10), 148-166. doi: 10.1177/0886260518792983.
- Easteal, P., Holland, K., ve Judd, K. (2015). Enduring themes and silences in media portrayals of violence against women. *Women's Studies International Forum*. 48, 103-113. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.wsif.2014.10.015>
- Galvin, A., Quinn, F. ve Cleary, Y. (2023). Shaping the 'inexplicable': A social constructionist analysis of news reporting of familicide-suicide. *Journalism*, 24(7), 1499-1517. doi: 10.1177/14648849211063265
- Grzby, M., Naudi, M. ve Marcuello-Servos, C. (2018). Femicide definitions. S. Weil, C. Corradi ve M. Naudi (Ed.) *Femicide Across Europe: Theory, research and prevention* içinde (s.17-32). Bristol: Policy Press.

Harper, D. V. ve Voigt, L. (2007). Homicide followed by suicide an integrated theoretical perspective. *Homicide Studies*, 11(4), 295-318. doi: 10.1177/1088767907306993

Kouta, C., Boira, S., Nudelman A., ve Gill, A. K. (2018). Understanding and preventing femicide using a cultural and ecological approach. S. Weil, C. Corradi ve M. Naudi (Ed.) *Femicide Across Europe: Theory, research and prevention* içinde (s.53-70). Bristol: Policy Press.

Newsabturkey (20 Eylül 2018). Diken'in kaptanı Erdal Güven: Türkiye'de gazeteci çok ama kaliteli iş yapan bulmak zor. Erişim adresi: <https://www.newsabturkey.org/2018/09/30/erdal-guven-soylesi/>)

Richards, T. N., Gillespie, L. K. ve Smith, M. D. (2014). An examination of the media portrayal of femicide-suicides: An exploratory frame analysis. *Feminist Criminology*, 9(1), 24-44. doi: 10.1177/1557085113501221

Russell, D. E. H. (2009). Femicide: Politicizing killing of females. M. Widyona ve diğerleri (Ed.) *Conceptualizing Femicide içinde Strengthening Understanding of Femicide: using research to galvanize action and accountability* içinde (s.27-32). Washington, DC, Meeting April 2008. Erişim Adresi: www.path.org/publications/files/GVR_femicide_rpt.pdf

Simons, M. ve Morgan, J. (2018). Changing media coverage of violence against women: Changing sourcing practices. *Journalism Studies*, 19(8), 1202-1217. doi:10.1080/1461670X.2016.1266279

Sutherland, G., McCormack, A., Pirkis, J., Easta, P., V. Holland, K. ve Vaughan, C. (2015). *Media representations of violence against women and their children: State of knowledge paper*. Sydney, Australia: ANROWS.

Taccini, F. ve Mannarini, S. (2024). News media representation of intimate partner violence: A systematic review. *Sexuality Research and Social Policy*. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1007/s13178-023-00922-z>

Taylan, A. (2012). *Alternatif medya ve Bianet Örneği: Türkiye'de alternatif medyaya dair etnografik Çalışma*. (Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

TC. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2023). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2023 Yılı Faaliyet Planı*. Erişimi adresi: <https://www.aile.gov.tr/media/122860/2023-faaliyet-planı.pdf>

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2023). Gender-Related killings of women and girls (Femicide/Feminicide): Global estimates of female intimate partner/family-related homicides in 2022. Erişim adresi: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2023-11/gender-related-killings-of-women-and-girls-femicide-feminicide-global-estimates-2022-en.pdf>

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2024) *Femicides in 2023: Global Estimates of Intimate Partner/Family Member Femicides*. United Nations Publication. Erişim adresi: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2024/11/femicides-in-2023-global-estimates-of-intimate-partner-family-member-femicides>

UNWOMEN, (Kasım 22, 2022). *Five essential fact to knows about femicide*. Erişim adresi: <https://www.unwomen.org/en/news-stories/feature-story/2022/11/five-essential-facts->

[to-know-about-femicide](#)

van Dijk T. A. (1985). Structure of news in the press. T. A. van Dijk (Ed.), *Discourse and Communication: New Approaches to the Analysis of Mass Media Discourse and Communication*, içinde (s. 69-93), Berlin: Gruyter Publication.

van Dijk T. A. (1988). *News analysis: Case studies of international and national news in the press*. Hillsdale: New Jersey.

Walby, S., Towers, J., Balderston, S., Corradi, C., Francis, B., Heiskanen, M., Helweg-Larsen, K., Mergaert, L., Olive, P., Palmer, E., Stöckl, E. ve Strid, S. (2017). *The concept and measurement of violence against women and men*. Bristol: Policy Press. Erişim adresi: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/31892/623150.pdf?sequence=1>

Weil, S. (2016). Making femicide visible. *Current Sociology*. 64 (7), 1124-1137. doi: 10.1177/0011392115623602.

Weil, S. (2018). Research and prevention of femicide across Europe. S. Weil, C. Corradi ve M. Naudi (Ed.) *Femicide Across Europe: Theory, research and prevention* içinde (s.1-16). Bristol: Policy Press.

Widyono, M. (2009). Conceptualizing Femicide. M. Widyona ve diğerleri (Ed.) *Conceptualizing Femicide içinde Strengthening Understanding of Femicide: using research to galvanize action and accountability* içinde (s.8-26). Washington, DC, Meeting April 2008. Erişim Adresi: www.path.org/publications/files/GVR_femicide_rpt.pdf

World Health Organization (WHO). (2012). *Understanding and addressing violence against women*. Erişim adresi: <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-RHR-12.38>.

World Health Organization (WHO), (2021). *Violence Against Women Prevalence Estimates, 2018*. Geneva: World Health Organization. Erişim adresi: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256>

İncelenen Haberler

3 kadın, 3 dram. (2024, 02 Ekim). *Hürriyet*.

Erkekler Eylül'de 33 kadını öldürdü. (2024, 03 Ekim). *Bianet*.

Mersin ve Diyarbakır'dan da vahşet haberi! 2 kadın öldürüldü. (2024, 05 Ekim). *Hürriyet*.

Sevgilisini boğarak öldürdü, ardından silahla intihar etti. (2024, 05 Ekim) *Sabah*.

Mersin'de sevgili dehşeti. (2024, 5 Ekim). *Sözcü*.

Çocuğunu görmek için gelen gelinini öldürdü. (2024, 05 Ekim) *Sabah*

Saplantılı aşık dehşeti!. (2024, 06 Ekim) *Sabah*.

Çocuğunu görmeye gitti, öldürüldü. (2024, 06 Ekim) *Sabah*.

Kadın cinayetleri ile aynı oranda şüpheli kadın ölümü var. (2024, 06 Ekim). *Bianet*.

Tekirdağ'da platonik aşk cinayet! Ölü sayısı ikiye yükseldi. (2024, 06 Ekim) *Sabah*.

Hilal Kar'ın katil zanlısı eşi aylar sonra bulundu. (2024, 05 Ekim). *Diken*

Korkunç olay! Çarşıya diye çıktı, ormanlık alanda ölüsü bulundu. (2024, 08 Ekim). *Hürriyet*.

12 gündür aranıyordu! Kaybolan Pelin'den acı haber: Sevgilisi cinayeti itiraf etti; ormanlık alanda... (2024, 08 Ekim) *Sabah*.

Manisa'da 21 yaşındaki kadını öldürdüğü iddia edilen şüpheli tutuklandı. (2024, 08 Ekim). *Diken*

Boğaziçi Üniversitesi'nde yüzlerce öğrenci erkek şiddetine karşı yürüdü. (2024, 08 Ekim). *Bianet*.

Eylül'de öldürülen iki kadından birinin katili eşi. (2024, 08 Ekim). *Diken*

Pelin'in katili eski komşusu çıktı. (2024, 09 Ekim) *Sabah*.

İzmir'deki eski koca dehşetinde kan donduran detay. (2024, 09 Ekim) *Sabah*.

Yer İstanbul Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi: Eşini öldürüp, canına kıydı!. (2024, 10 Ekim) *Sabah*.

İstanbul'da hastanenin bahçesinde kadın cinayeti. (2024, 10 Ekim). *Diken*

Hastane bahçesinde eşini katletti. (2024, 11 Ekim). *Hürriyet*.

Berivan Önala son yolculuğuna uğurlandı. (2024, 11 Ekim). *Sabah*.

Şişli'de eşini öldürüp kaçan şüpheli tutuklandı. (2024, 12 Ekim). *Sözcü*

Tartıştığı eşi, Güler Muslu'yu öldürdü. (2024, 12 Ekim). *Sabah*.

Eşi ve dört çocuğunu öldürdü: Aile katliamı. (2024, 13 Ekim). *Hürriyet*.

Bursa'da baltalı dehşet. (2024, 13 Ekim). *Sözcü*

Erkek şiddetine cezasızlık örneği: Yeşim Akbaş. (2024, 13 Ekim). *Bianet*.

Gaziantep'te Ahmet Demir eşi ve dört çocuğunu öldürüp intihar etti!. (2024, 14 Ekim). *Sabah*.

Bir kadın daha katledildi: Eşini öldürüp, intihar etti. (2024, 14 Ekim). *Sözcü*

Barışmak için buluştuğu kadını öldürdü. (2024, 14 Ekim). *Sözcü*

Lüks otomobil içinde sevgilisini öldürdü, daha sonra intihar etti. (2024, 14 Ekim). *Sabah*.

Balıkesir'de damat dehşeti. (2024, 14 Ekim). *Sabah*.

Samsun'da eski koca vahşeti. (2024, 14 Ekim). *Sabah*.

Huriye, kızının gözü önünde katledildi. (2024, 15 Ekim). *Hürriyet*.

Annesi, eşine hakaret edince cinnet getirdi. Adana'da korkunç cinayet. (2024, 15 Ekim). *Hürriyet*

69 yaşındaki adam 3 ay önce evlendiği eşini tüfekle öldürdü. (2024, 16 Ekim). *Hürriyet*.

Semira'dan acı haber. (2024, 17 Ekim). *Hürriyet*,

Karısını katleden polis memuru yakalandı. (2024, 17 Ekim). *Sözcü*.

Av tüfeği ile karısını vurup, intihar etti. (2024, 24 Ekim). *Sözcü*.

Mersin’de kan donduran olay: Eşini öldürüp, aynı silahla canına kıydı!. (2024, 24 Ekim). *Sabah*.

Mersin’de dehşet! Eşini evde tüfekle öldürüp otomobilde

İzmir’de kıskançlık vahşeti: Eşi ve Kayınbiraderini katletti!. (2024, 24 Ekim). *Sabah*.

Mezarlıkta katliam yapmıştı... Özel ekip yakaladı. (2024, 26 Ekim). *Sözcü*.

Adana’da anne ve iki kızını mezarlıkta öldüren katil, hayvan yuvasında yakalandı. (2024, 26 Ekim). *Sabah*.

Konya’da öğretmen koca, öğretmen eşini bıçakla öldürdü. (2024, 26 Ekim). *Hürriyet*

Bursa’da kadın cinayeti: Boşanma aşamasındaki eşini öldürdü. (2024, 27 Ekim). *Diken*.

Eski eş dehşeti. (2024, 28 Ekim). *Sözcü*.

Nevşehir’de kadın cinayeti: Eski kocası tarafından vurulan kadın hayatını kaybetti. (2024, 28 Ekim). *Diken*

Birlikte yaşadığı kadını öldüren kişi tutuklandı. (2024, 28 Ekim). *Sözcü*.

Eski eş dehşeti: Araç içerisinde feci şekilde katledildi. (2024, 28 Ekim). *Sözcü*.

Kuaför kadın, eski kocası tarafından otomobilde vurularak öldürüldü. (2024, 28 Ekim). *Hürriyet*

İstanbul’da kuzen vahşeti. (2024, 29 Ekim). *Sabah*.

Şehir dışından gelen kuzenini evde defalarca bıçaklayıp, katletti. (2024, 30 Ekim). *Hürriyet*.

Kuzen vahşetine kurban giden Duygu, son yolculuğuna uğurlandı. (2024, 30 Ekim). *Sözcü*.

Cinnet getiren baba dehşet saçtı: 3 ölü. (2024, 31 Ekim). *Sabah*.

Bir kadın cinayeti daha: boşanamadan öldürüldü. (2024, 31 Ekim). *Diken*.

Erkek Şiddeti Ekim 2024. (2024, 06 Kasım). *Bianet*